

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.1.40>

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПІСЛЯ НАПРАВЛЕННЯ ОБВИНУВАЛЬНОГО АКТА З ПІДПИСАНОЮ УГОДОЮ ДО СУДУ

Віктор Кошинець

доктор юридичних наук, доцент

(Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-3694-4586

Євгеній Наливайко

кандидат юридичних наук

(Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-7597-8762

Анотація. Інститут угод – це порівняно новий інститут в українському законодавстві, саме тому йому приділяється увага багатьма науковцями, він активно розвивається й адаптується до правової свідомості нашого суспільства. Водночас він ще реалізується не повною мірою та потребує вдосконалення. Отже, у статті досліджується питання діяльності прокурора у кримінальному провадженні після направлення обвинувального акта з підписаною угодою до суду. Зокрема, приділяється увага участі прокурора у підготовчому судовому засіданні під час розгляду судом питання можливості укладання угоди. Виокремлюються особливості розгляду порівняно із загальним порядком підготовчого провадження (розглядаються питання добровільності укладання угоди, недотримання умов угоди та ін.). Аналізується звуження процесуальних прав у сторін укладання угоди та на основі чинного національного законодавства і практики Європейського Суду з прав людини пропонується висновок щодо можливості обмеження оскарження вироку суду на підставі угоди в разі дотримання процесуальних норм, які регламентуються у ст. 474 КПК України. Порівнюється процесуальна діяльність прокурора під час застосування інституту угод із процесуальним законодавством Республіки Молдова, на підставі чого підкреслюється позитивний досвід і можливість запозичення деяких норм у процесуальне законодавство України, необхідність запровадження найближчим часом інституту медіації. Розглядається процесуальна діяльність прокурора у разі недотримання засудженим умов угоди, можливості прокурора щодо обґрунтування необхідності скасування вироку суду, яким затверджена угода. Наведені проблемні питання з цього приводу, зокрема щодо доведення порушення засудженим умов співпраці та відшкодування матеріальних збитків чи несплати штрафу в установленій за умовами угоди строк. Підкреслено важливість конкретизації умов співпраці, з обумовленням конкретних дій засудженого, строків їх початку та закінчення, тобто необхідності відображення сутності співпраці у змістовому навантаженні.

Ключові слова: угода про визнання винуватості, процесуальний керівник, оскарження вироку на підставі угоди, судове провадження на підставі угоди, вирок на підставі угоди, наслідки невиконання угоди.

PROSECUTOR ACTIVITIES IN CRIMINAL PROCEEDINGS AFTER THE INDICTMENT WITH THE SIGNED AGREEMENT ARE SENT TO COURT

Viktor Koshchynets

Doctor of Law, Associate Professor

(Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-3694-4586

Yevhenii Nalyvaiko

Candidate of Law

(Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-7597-8762

Abstract. The institute of agreements is a relatively new institution in Ukrainian legislation, which is why it is paid attention by many scholars, and during its practical application, it is actively formed and adapted to the legal consciousness of our society. However, compared to European countries, the United States of America, and many of our immediate neighbors, it is still not fully implemented and needs to be improved. Thus, this research deals with prosecutor activities in criminal proceeding after the indictment with the signed agreement are sent to court. In particular, attention is paid to the participation of the prosecutor in the preparatory hearing during the court's consideration of the agreement concluding possibility. Consideration features in comparison with the preparatory proceedings general order are allocated (voluntariness questions of the agreement conclusion, non-observance of the agreement conditions, etc. are considered). The issues of narrowing procedural rights of the parties to the agreement are analyzed and based on current national legislation in comparison with the case-law of the European Court of Human Rights a conclusion is offered on the possibility of restriction of appeal against the court verdict on the basis

of the agreement in case of observance of procedural norms which are regulated in art. 474 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. In addition, the prosecutor's procedural activity during the application of the agreements institute with the procedural legislation of neighboring state Republic of Moldova is compared, which emphasizes the positive experience and the possibility of borrowing some rules for the procedural legislation of Ukraine, the need to introduce the institution of mediation in the nearest future. The procedural activity of the prosecutor is considered in case of non-compliance by the convicts with the terms of the agreement, the prosecutor's ability to justify the need to revoke the court verdict, which approved the agreement. Problematic issues in this regard are presented, in particular, concerning the proof of a violation by the convicts of the cooperation conditions and material damages compensation or non-payment of the fine within the term established under the agreement terms. The importance of specifying the conditions of cooperation, with the condition of specific actions of the convict, the terms of their beginning and end, i.e. the fact that the essence of cooperation should be reflected in the content load.

Key words: plea agreement, procedural controller, agreement-based appeal of a verdict, agreement-based court proceedings, agreement-based verdict, agreement non-execution consequences.

DZIAŁALNOŚĆ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU KARNYM PO WNIESIENIU AKTU OSKARŻENIA Z PODPISANĄ UGODĄ DO SĄDU

Viktor Koshchynets

doktor nauk prawnych, docent

(Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-3694-4586

Yevhenii Nalyvaiko

kandydat nauk prawnych

(Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-7597-8762

Adnotacja. Instytucja ugód jest stosunkowo nową instytucją w prawie ukraińskim, dlatego zwraca się na nią uwagę wielu naukowców, a podczas praktycznego stosowania aktywnie rozwija się i dostosowuje do świadomości prawnej naszego społeczeństwa. Jednak w porównaniu z krajami europejskimi, Stanami Zjednoczonymi Ameryki (dalej – USA) i wieloma naszymi najbliższymi sąsiadami nadal nie jest w pełni realizowana i wymaga poprawy. Artykuł bada więc kwestie działalności prokuratora w postępowaniu karnym po wniesieniu aktu oskarżenia z podpisaną ugodą do sądu. W szczególności zwraca się uwagę na udział prokuratora w rozprawie przygotowawczej podczas rozpatrywania przez Sąd kwestii możliwości zawarcia ugody. Wyróżnia się cechy rozpatrzenia w porównaniu z ogólnymi zasadami postępowania przygotowawczego (rozważa się kwestie dobrowolności zawarcia ugody, nieprzestrzegania warunków ugody itp.). Analizowane są kwestie zwiężenia praw procesowych u stron zawarcia ugody i na podstawie obowiązującego prawa krajowego w porównaniu z praktyką Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej – ETPC) proponuje się wnioski o możliwość ograniczenia odwołania się od wyroku sądu na podstawie ugody w przypadku przestrzegania norm proceduralnych, które są regulowane w art. 474 Kodeksu Postępowania Karnego Ukrainy. Ponadto porównuje się czynności procesowe prokuratora podczas stosowania instytucji ugód z prawem procesowym kraju sąsiada Republiki Mołdawii, na podstawie których podkreślono pozytywne doświadczenia i możliwość zapożyczenia niektórych norm do prawa procesowego Ukrainy, konieczność wprowadzenia w najbliższej przyszłości instytucji mediacji. Rozpatruje się czynności procesowe prokuratora w przypadku nieprzestrzegania przez skazanego warunków ugody, możliwości prokuratora w uzasadnieniu konieczności uchylenia wyroku Sądu, którym zatwierdzono ugodę. Przedstawiono problematyczne kwestie w tym zakresie, w szczególności dotyczące dowodu naruszenia przez skazanego warunków współpracy i zadośćuczynienia za szkody materialne lub niepłacenia grzywny w terminie określonym w ugodzie. Podkreślono znaczenie konkretyzacji warunków współpracy, z wyrażeniem konkretnych działań skazanego, terminu ich rozpoczęcia i zakończenia czyli potrzeby odzwierciedlenia istoty współpracy w obciążeniu merytorycznym.

Słowa kluczowe: ugoda o przyznanie winy, przełożony procesowy, odwołanie od wyroku na podstawie umowy, postępowanie sądowe na podstawie ugody, wyrok na podstawie ugody, skutki niewykonania ugody.

Вступ. За задумом законодавця інститут угод, за правильного використання, повинен значно спростити, пришвидшити кримінальне провадження і навіть вплинути на запобігання скоєнню інших злочинів. Однак є багато неузгодженостей у діяльності усіх учасників інституту угод, зокрема прокурора. Тому його застосування потребує вдосконалення, що підкреслює актуальність обраної теми.

Основна частина. Метою статті є аналіз діяльності прокурора у кримінальному провадженні після направлення обвинувального акта з підписаною угодою до суду, виявлення проблемних питань і надання власних пропозицій з обраної тематики на основі рішень національних судів, ЄСПЛ і порівняння із законодавством Республіки Молдова.

Питання процесуальної діяльності прокурора під час укладання угод як на стадії досудового розслідування, так і в суді були предметом наукових досліджень вчених різних епох, зокрема слід виокремити праці Ю.П. Аленіна, Ю.В. Бауліна, В.І. Боярова, Г.П. Власової, Ю.М. Дьоміна, О.В. Капліної, М.О. Карпенко, В.М. Кравчука, Л.Б. Коваленко, О.П. Кучинської, О.О. Леяк, В.Т. Маляренка, В.Т. Нора, І.В. Рогатюка, Г.П. Середи, О.В. Рибалки, І.А. Тітка, Н.О. Турман, Л.Д. Удалової В.П. Шибіки та ін. Однак, незважаючи на внесок зазначених науковців, теоретичні та практичні проблеми процесуальної діяльності прокурора

у кримінальному провадженні після направлення обвинувального акта з підписаною угодою до суду й досі залишаються невирішеними.

Починаючи дослідження процесуальної діяльності прокурора у кримінальному провадженні після направлення обвинувального акта з підписаною угодою до суду, зазначимо, що на законодавчому рівні вона регламентується ст. 474 КПК України, за якою діяльність прокурора полягає в безпосередній участі у підготовчому судовому засіданні, під час якого вирішується питання добровільності укладання угоди, можливості виконання взятих на себе за угодою зобов'язань, відповідності умов угоди інтересам суспільства, правової кваліфікації кримінального правопорушення. Крім того, в порядку ст. 394 КПК України прокурор може оскаржити вирок на підставі угоди, але виключно з підстав призначення судом покарання, менш суворого, ніж узгоджено сторонами угоди.

Отже, розглянемо одну з вимог, яку під час попереднього судового засідання повинен обґрунтувати прокурор і яку перевіряє суд, перш ніж дійти висновку щодо можливості укладання угоди, а саме правильну правову кваліфікацію кримінального правопорушення. Прокурору необхідно звертати увагу на фактичні обставини справи та перед укладанням угоди проаналізувати наявні докази у їх сукупності, забезпечивши себе від помилки у правовій кваліфікації злочину. Водночас неправильну правову кваліфікацію не слід змішувати з іншою підставою для відмови суду в укладенні угоди про визнання винуватості, а саме з відсутністю фактичних підстав для визнання винуватості. Звернемо увагу на випадки укладення угоди про визнання винуватості у так званих проблемних кримінальних провадженнях із сумнівною правовою кваліфікацією, зокрема у рішенні Сарненського районного суду від 24 грудня 2019 р. відмовлено в затвердженні угоди про визнання винуватості з підстав неправильної кваліфікації кримінального правопорушення. Судом зазначено, що угода була укладена за відсутності фактичних підстав для визнання винуватості, а сам по собі факт укладання угоди за цих обставин свідчить про те, що укладання угоди не було добровільним (Рішення Сарненського районного суду, 2019). Тобто суд дійшов висновку, що порушення п. 6 ч. 7 ст. 474 КПК України спричинило ще і порушення п. 4. ч. 7 ст. 474 КПК України, а тому задля виконання вимог законодавства щодо добровільності укладання угоди про визнання винуватості необхідна впевненість прокурора у правовій кваліфікації, підкріплена належною доказовою базою.

Щодо питання перевірки судом підстав, зазначених у п. 5 ч. 7 ст. 474 КПК України, то воно полягає в оцінці можливості виконати взяті на себе за угодою зобов'язання, але, на нашу думку, в обґрунтованості цього пункту повинен бути впевнений насамперед прокурор, котрий направляє погоджену угоду до суду. Саме прокурор повинен розуміти, які дії може вчинити особа щодо зобов'язань, і оцінити подальше бажання особи ці зобов'язання виконати (особливо це стосується питань співпраці). Необхідно відзначити, що навіть у разі затвердження судом угоди про визнання винуватості неможливість чи небажання їх виконати може призвести до скасування вироку, яким затверджена угода. Вважаємо, що виникнення у прокурора необхідності у зверненні до суду із клопотанням про скасування вироку вказуватиме на порушення одного з головних задумів законодавця, який полягає у пришвидшенні кримінального провадження в разі укладення угоди, адже замість закінчення кримінального провадження і можливості приділити увагу іншим прокурор повинен скласти та направити клопотання про скасування вироку до суду, обґрунтувати клопотання в суді та після скасування вироку отримати матеріали провадження для завершення досудового розслідування в загальному порядку.

Ще однією вимогою, яку прокурору необхідно оцінювати під час укладання угоди, є наявність суспільного інтересу, однак конкретного визначення цього питання немає, і навіть Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ), оцінюючи наявність суспільного інтересу, надає державам право користуватися «значною свободою (полем) розсуду» з огляду на те, що національні органи влади краще знають потреби власного суспільства і знаходяться у кращому становищі, ніж міжнародний суддя, для оцінки того, що становить «суспільний інтерес». Тому пропонуємо додати до ст. 3 КПК України, яка визначає основні терміни Кодексу, чи до розділу, присвяченого укладанню угод, чіткі критерії визначення поняття «інтереси суспільства».

Розглядаючи можливість оскарження прокурором вироку суду на підставі угоди в апеляційному порядку, зазначимо, що вона обмежена оскарженням виключно з підстав затвердження угоди у кримінальному провадженні, в якому угода не може бути укладена, та призначенням судом покарання, менш суворого, ніж узгоджено сторонами угоди. З цього приводу можливо зауважити, що законодавцю важливо знайти необхідний баланс щодо прагнення розвинути інститут угод відповідно до законодавства європейських країн, зацікавлення усіх спрощенням процедури, перевагами, які отримує кожна зі сторін угоди, та важливістю збереження належної правової процедури кримінального провадження і прав учасників угоди.

Як приклад можливо навести ухвалу Чернігівського апеляційного суду від 4 вересня 2020 р., у якій заступник прокурора області вказав, що суд, у порушення ст. 2, 20, 42, п. 9 ч. 2 ст. 52, ч. 7 ст. 474 КПК України, не врахував, що угоду було укладено без захисника, а це порушило право обвинуваченого на захист, і просив вирок суду скасувати. Однак своєю ухвалою, яка вступила у законну силу, суд вказав, що подання такої апеляційної скарги суперечить змісту п. 2 ч. 4 ст. 394 КПК України (Ухвала Чернігівського апеляційного суду, 2020). Тобто, з одного боку, фактично прокурор намагався захистити права обвинуваченого та загальні принципи процесуального закону, а з іншого – наявні спеціальні норми законодавства, які не дозволили це зробити. ЄСПЛ, приймаючи рішення про добровільність і належність укладання угоди, підкреслює важливість участі захисника під час вирішення у суді можливості її укладання. Так, у п. 93 одного з пілотних рішень ЄСПЛ «Нацвлішвілі та Тогонадзе проти Грузії» від 24 квітня 2014 р. (далі – Рішення ЄСПЛ) вказано, що суттєвим є той факт, що суддя міського суду Кутаїсі, котрий повинен був розглянути питання законності угоди про визнання провини в засіданні, запитав пер-

шого заявника та його адвоката, чи піддавався він на переговорах із прокурором будь-якому виду неправомірного тиску (Рішення Європейського суду, 2014).

Н. Турман вказувала, що КПК Республіки Молдова, на відміну від КПК України, зобов'язує суд з'ясувати в підсудного, чи задоволений останній якістю правової допомоги, яку надає йому його захисник (Турман, 2019). І дійсно, така норма прямо передбачена у ст. 506 КПК Республіки Молдова, де регламентується розгляд судовою інстанцією угоди про визнання винуватості, першим пунктом вказана вимога наявності свідчення захисника про бажання обвинуваченого, підсудного укласти угоду про визнання винуватості. Тобто у КПК Республіки Молдова запроваджені норми законодавства, котрі схвалює ЄСПЛ у вирішенні питання добровільності укладання угоди. Наводячи позитивний приклад законодавства сусідньої країни, також неможливо обійти питання наявності інституту медіації, який регламентується Законом «Про медіацію» № 137 від 03 липня 2015 р. і в ч. 2 гл. V якого визначена діяльність медіатора у кримінальних справах і справах про правопорушення (Закон республіки Молдова, 2015).

З огляду на викладене пропонуємо доповнити ч. 4 ст. 394 КПК України п. 3, виклавши його таким чином: заступником прокурора області, прокурором області, заступником Генерального прокурора, першим заступником Генерального прокурора, Генеральним прокурором із підстав порушення вимог ч. 2, 4, 7 ст. 474 КПК України.

Вказана пропозиція, з одного боку, призведе до приділення процесуальними керівниками більшої уваги вимогам законодавства як під час укладання угоди, так і під час обґрунтування її в суді, а з іншого – запроваджує додаткові засоби контролю для керівництва прокуратури та може дозволити виключити норми внутрішніх підзаконних актів Генеральної прокуратури щодо необхідності обов'язкового погодження процесуальними керівниками проектів угоди з керівниками прокуратур. Наприклад, у КПК Республіки Молдова фактично не було змін, які би стосувалися інституту угод, крім виключення зі ст. 505 КПК Республіки Молдова ч. 4, що вимагала від прокурора вищого рівня перевірити і затвердити угоду (Кримінальний процесуальний кодекс, 2003). Тобто законодавець дійшов висновку про зайву бюрократизацію під час укладання угоди, що і спонукало його виключити норму цієї статті.

Практика застосування інституту угод у європейських країнах вказує на те, що їй теж притаманне певне обмеження прав після укладання угоди про визнання винуватості. Аналіз Рішення ЄСПЛ обґрунтовує правомірність законодавчого закріплення звуження окремих прав під час укладання угод, зокрема права на оскарження. Отже, у ст. 75 вищевказаного рішення зазначено, що у більшості країн право на оскарження обмежується після укладання угоди про визнання провини (Рішення Європейського суду, 2014). Право на оскарження угоди про визнання провини (принаймні, після того, як угода про визнання провини була затверджена судом) повністю відсутнє у Словенії. Укладення угоди про визнання провини призводить до обмеження права на оскарження в Боснії та Герцеговині, Болгарії, Чеській Республіці, Естонії, Угорщині, Італії, Мальті, Молдові, Чорногорії, Росії, Словаччині, Сербії, Іспанії, Швейцарії та Україні. Повноцінне право на оскарження існує у Франції, Австрії, Ліхтенштейні, Німеччині, Польщі, Румунії та Великій Британії (Рішення Європейського суду, 2014). Далі у цьому ж рішенні ЄСПЛ у п. 92. вказано, що рішення про погодження з угодою про визнання провини повинне було супроводжуватися такими умовами: а) угода повинна була бути прийнята за повного розуміння фактів справи та правових наслідків і дійсно на добровільній основі; і б) зміст угоди і справедливість того, яким чином її було досягнуто між сторонами, повинні були бути предметом достатнього судового розгляду (Рішення Європейського суду, 2014).

Крім того, ЄСПЛ, оцінюючи допустимість укладання угоди, приділяє увагу питанню визначення сторони, від якої надійшла ініціатива щодо укладання угоди. В разі ініціювання укладання угоди стороною захисту прокурор має розуміти, що матеріали справи повинні свідчити про те, що угода не була нав'язана.

Згідно з п. 96 Рішення ЄСПЛ Суд вважає нормальним, що межі здійснення права на апеляційний розгляд можуть бути більш обмеженими щодо обвинувального вироку, заснованого на угоді про визнання провини, яка становить відмову від права на розгляд кримінальної справи проти обвинуваченого по суті, порівняно з обвинувальним вироком, заснованим на звичайному кримінальному провадженні. Суд вважає, що відмова від права на звичайний апеляційний перегляд також не становить свавільного обмеження, яке б суперечило аналогічній вимозі розумності (Рішення Європейського суду, 2014).

Отже, ЄСПЛ, оцінюючи можливість звуження прав учасників укладання угоди у кримінальному провадженні, приділяє увагу свідомості та добровільності цього рішення, достатнім гарантіям проти можливих зловживань процедури та несуперечливості будь-якому значному суспільному інтересу.

Продовжуючи порівнювати законодавство Республіки Молдова із законодавством України у питанні укладання угод, неможливо оминати увагою наявність у прокурорів Молдови можливості згідно зі ст. 507 КПК оскаржити рішення суду. Так, у ст. 507 КПК Республіки Молдова регламентується рішення судової інстанції щодо розгляду угоди про визнання винуватості, у ч. 3 вказаної статті визначено, що в разі, якщо судова інстанція відмовляє в угоді про визнання винуватості, ухвала про відмову у затвердженні угоди про визнання провини може бути оскаржена сторонами, що підписали угоду, протягом 24 годин, про що вони заявляють відразу після оголошення ухвали (Кримінальний процесуальний кодекс, 2003). Вважаємо, що і в законодавстві України варто надати сторонам, які уклали угоду, можливість оскарження рішення суду, яким відмовляється у затвердженні угоди. Тому пропонуємо доповнити ст. 474 КПК України ч. 9 такого змісту: ухвала про відмову у затвердженні угоди про визнання провини може бути оскаржена сторонами, котрі підписали угоду, у порядку, визначеному цим Кодексом, протягом 7 днів із дня її оголошення.

Ще однією цікавою відмінністю від законодавства України є запровадження у КПК Республіки Молдова, в разі затвердження угоди про визнання винуватості, судових дебатів. Ця норма передбачена у ст. 508 КПК Республіки Молдова, і її сутність полягає у промові прокурора, захисника та підсудного щодо міри покарання, які можуть

ще раз висловитися у формі репліки. Тобто перед винесенням рішення суду в усіх учасників угоди (насамперед у прокурора) є ще одна можливість обґрунтувати призначення судом узгодженого в угоді покарання.

Наприкінці розглянемо обставини, наслідки та діяльність процесуального керівника в разі невиконання угоди. Отже, процесуальні можливості щодо діяльності прокурора в разі невиконання угоди закріплені у ст. 476 КПК України, а ст. 471, 472 КПК необхідно враховувати процесуальному керівнику під час оцінки порушення чи належного виконання умов угоди. Аналіз цих статей дозволяє дійти висновку, що процесуальний керівник має можливість підготувати та надіслати клопотання про скасування вироку, яким затверджена угода, якщо не спливли строки давності притягнення до кримінальної відповідальності за скоєння злочину. Також зазначимо, що процесуальні можливості щодо подання зазначеного клопотання зберігаються у процесуального керівника при укладенні усіх видів угод, незважаючи на певні обмеження діяльності прокурора на стадії досудового розслідування щодо угоди про примирення. Крім того, згідно із ч. 3 ст. 476 КПК України прокурору у своєму клопотанні про скасування вироку необхідно довести, що засуджений не виконав умови угоди. Проте законодавець не уточнює, яким чином процесуальний керівник повинен доводити факт невиконання угоди (які документи долучати до клопотання, з якого моменту угода повинна вважатися невиконаною, чи може розглядатися як належне та добровільне виконання умов угоди в разі початку їх виконання чи виконання в повному обсязі, вже після подання клопотання прокурора про скасування вироку, яким затверджена угода). Більш детально процес скасування вироку після укладання угод можливо розглянути шляхом опрацювання рішень національних судів зі цього приводу.

Так, одним із розповсюджених клопотань і рішень суду є рішення щодо скасування чи відмови у скасуванні клопотання прокурора про скасування вироку, яким затверджена угода, у зв'язку з невиконанням засудженим умов угоди, а саме невідшкодування матеріальних збитків чи несплати штрафу, визначеного покаранням за умовами угоди. Є велика кількість рішень суду, яким відмовляється прокурору у зазначеному клопотанні з мотивів відшкодування завданої шкоди чи сплати штрафу. Однак, якщо такі рішення приймаються з урахуванням наданих засудженим документів, що підтверджують виконання угоди в межах строків угоди, і це не викликає жодних зауважень, то рішення про відмову у клопотанні прокурора, котрі базуються на підтвердженні факту сплати штрафу чи відшкодування матеріальної шкоди, вже після направлення клопотання прокурора про скасування вироку викликають певні запитання до законодавця. Наприклад, ухвалою Рівненського міського суду Рівненської області від 22 жовтня 2019 р., яка набрала законної сили, відмовлено у клопотанні прокурора про скасування вироку, яким затверджена угода про визнання винуватості. Із рішення вбачається, що вирок суду, яким затверджено угоду, набрав законної сили 27 липня 2018 р. Відповідно до ч. 1 ст. 26 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) засуджений зобов'язаний сплатити штраф у місячний строк після набрання вироком суду законної сили та повідомити про це кримінально-виконавчу інспекцію за місцем проживання шляхом пред'явлення документа про сплату штрафу, але штраф в установленому порядку не сплатив і лише після подання прокурором клопотання про скасування вироку вже до суду надав квитанцію № 17 від 21 жовтня 2019 р., згідно з якою засудженим сплачено штраф у розмірі 850 грн (Рішення Рівненського міського суду, 2019). Тобто засуджений нехтував умовами угоди понад два місяці, фактично до моменту подачі прокурором клопотання про скасування вироку на підставі угоди, і лише розуміючи, що вирок може бути скасований у зв'язку з порушенням умов угоди, погодився їх виконати. Це не може свідчити про належне виконання умов угоди та ставить під сумнів добровільність її укладення, як наслідок, під час укладання угоди перед законодавцем постає питання більш точної конкретизації умов угоди та строків її виконання. Також однією із підстав направлення прокурором клопотання про скасування вироку, яким затверджена угода, є порушення засудженим умов співпраці, але перед направленням подібного клопотання прокурору слід переконатися, що в угоді умови співпраці були конкретно визначені, з обумовленням конкретних дій засудженого, строків їх початку та закінчення. Зокрема, в Узагальненні ВССУ судової практики здійснення кримінального провадження на підставі угод від 22 січня 2014 р. вказано, що обов'язок співпраці за своїм змістовим навантаженням повинен відображати його сутність. Як приклад наводяться умови співпраці між прокурором і підозрюваним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК, а саме обов'язок «співпрацювати з правоохоронними органами у викритті та виявленні кримінальних правопорушень, вчинених іншими особами, шляхом конфіденційного співробітництва для документування таких протиправних дій та осіб, які займаються розповсюдженням наркотичних засобів і психотропних речовин; взяти участь у проведенні контролю за вчиненням злочину у формі оперативної закупівлі (вказана конкретна особа, щодо якої буде проведена така закупівля без повної персоніфікації) (Узагальнення ВССУ судової практики, 2014). Тому в разі переконання прокурора, що умови щодо співпраці у клопотанні визначені належним чином, а засуджений їх не виконав (відмовився взяти участь в оперативній закупівлі, хоча міг це зробити, не надав інформації, яка могла б допомогти у викритті інших злочинів, але володів нею), тобто можливо довести факт їхнього не виконання, прокурору необхідно направити до суду клопотання про скасування вироку, яким затверджена угода.

Висновки. З огляду на приклади, пропозиції та зауваження, запропоновані у цій статті стосовно діяльності прокурора у кримінальному провадженні після направлення обвинувального акта з підписаною угодою до суду, необхідно наголосити на необхідності подальшого дослідження цього питання. Цей напрям у нашій державі активно розвивається, але все ще потребує допомоги законодавця, направленої на внесення відповідних змін і доповнень у законодавчі акти. Крім того, важливо ще раз наголосити на необхідності запровадження найближчим часом інституту медіації, який повинен допомогти нашому суспільству спростити адаптацію до актуальної, прогресивної, але порівняно нової моделі закінчення кримінального провадження.

Список використаних джерел:

1. Закон Республіки Молдова «Про медіацію» від 03 липня 2015 р. № 137. URL: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110536&lang=ro (дата звернення: 24.09.2020).
2. Кримінальний процесуальний кодекс Молдови від 14 березня 2003 р. № 122. URL: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122065&lang=ro (дата звернення: 24.09.2020).
3. Рішення Європейського суду з прав людини «Нацвлішвілі та Тогонадзе проти Грузії» від 24 квітня 2014 р. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-142672> (дата звернення: 24.09.2020).
4. Рішення Рівненського міського суду Рівненської області від 22 жовтня 2019 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/85221887> (дата звернення: 24.09.2020).
5. Рішення Сарненського районного суду Рівненської області від 24 грудня 2019 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86579820> (дата звернення: 24.09.2020).
6. Турман Н. Основні елементи змісту угоди про примирення. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 9. С. 246–250.
7. Узагальнення ВССУ судової практики здійснення кримінального провадження на підставі угод від 22 січня 2014 р. URL: https://zib.com.ua/ua/print/92557-uzagalnennya_vssu_sudovoi_praktiki_zdiysnennya_kriminalnogo_.html (дата звернення: 24.09.2020).
8. Ухвала Чернігівського апеляційного суду від 4 вересня 2020 р. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91462243> (дата звернення: 24.09.2020).

References:

1. Zakon Respubliki Moldova "Pro mediatsiiu" [Law of the Republic of Moldova "On Mediation"] vid 03.07.2015 r. № 137. [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Moldovy [Criminal Procedure Code of Moldova] vid 14.03.2003. №122. [in Ukrainian].
3. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny "Natsvlishvili ta Tohonadze proty Hruzii" [Judgment of the European Court of Human Rights "Natsvlishvili and Togonadze v. Georgia"] vid 24.04.2014 r. [in Ukrainian].
4. Rishennia Rivnenskoho miskoho sudu Rivnenskoï oblasti [Decision of the Rivne City Court of Rivne Region] vid 22.10.2019 r. [in Ukrainian].
5. Rishennia Sarnenskoho raionnoho sudu Rivnenskoï oblasti [Decision of the Sarny district court of Rivne region] vid 24.12.2019 r. [in Ukrainian].
6. Turman N. (2019) Osnovni elementy zmistu uhody pro prymyrennia [The main elements of the content of the conciliation agreement]. *Pidpriemstvo, gospodarstvo i pravo*. № 9. P. 246–250. [in Ukrainian].
7. Uzahalnennia VSSU sudovoi praktyky zdiisnennia kryminalnoho provadzhenia na pidstavi uгод [Generalization of the Supreme Court of Ukraine judicial practice of criminal proceedings on the basis of agreements] vid 22.01.2014. [in Ukrainian].
8. Ukhvala Chernihivskoho apeliatsiinoho sudu [Decision of the Chernihiv Court of Appeal] vid 4.09.2020 r. [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.1.41>**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ****Вячеслав Крикун***кандидат юридичних наук,**доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстику**Харківського національного університету внутрішніх справ (Харків, Україна)**ORCID ID: 0000-0002-5722-8968*

Анотація. У статті наголошено, що окрему й найчисельнішу групу нормативно-правових актів, на основі яких здійснюється правове забезпечення функціонування механізму захисту об'єктів критичної інфраструктури, становлять акти підзаконного характеру. Саме в положеннях підзаконних нормативно-правових актів найбільш сконцентровано норми адміністративного права. Наголошено, що адміністративне правове регулювання функціонування механізму захисту об'єктів критичної інфраструктури посідає особливе місце в межах правового забезпечення цієї сфери суспільних відносин. Розглянуто позиції вчених-правознавців щодо трактування терміна «адміністративно-правове регулювання». Встановлено, що особливе місце адміністративно-правового регулювання у здійсненні правового забезпечення функціонування механізму захисту об'єктів критичної інфраструктури зумовлено специфікою норм адміністративного права, за допомогою яких і здійснюється таке регулювання. По-перше, ці норми пронизують майже всі суспільні відносини, а отже, мають свій вплив не тільки на досліджувані, а й на суміжні суспільні відносини. По-друге, у своїй більшості адміністративно-правове регулювання здійснюється за допомогою підзаконних нормативно-правових актів, що є найчисельнішими серед тих, на основі яких здійснюється правове забезпечення функціонування механізму захисту об'єктів критичної інфраструктури.